

ערכים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
19:54	19:13	18:02	ירושלים
19:51	19:15	18:17	תל אביב
19:53	19:15	18:09	חיפה
19:54	19:16	18:20	באר שבע

העלוך טעון גניזה

סוד הזיכרון היהודי חברי המפלגה היו מקבלים רשימה מסודרת כדי לדעת מה מותר להם לזכור ומה חובה עליהם לשכוח | סוד ההודיה בהבאת הביכורים

על ה'כאן' ועכשיו, עד שהצריכה אותו התורה לשחזר את כל מה שעבר על בני ישראל מימי יעקב ולבן ועד עתה?

נראה כי יסוד חשוב מבקשת כאן התורה ללמדנו והוא כוחו של הזיכרון.

טול מן האדם את זיכרונותיו ונטלת ממנו את עצם אישיותו. בלי זיכרון אין הוא יודע מנין הוא בא ולאן הוא הולך. בעצם אין הוא יודע מי הוא בכלל. הזיכרון הוא החוט המקשר בין סך חוויותיו של האדם. זה הדבר שהופך אותם מגיבוב של אירועים אקראיים לסיפור שמתוכו יכול הוא לחלץ משמעות, כיוון, שאיפה ויעוד.

כשם שאובדן זיכרון ממיט מכה אנושה על האדם הפרטי, כך אובדן הזיכרון הוא אסון לעם ישראל. ביהדות, העבר הוא לא סתם היסטוריה. מהותו של עם ישראל-שליחותו האלוקית, הניסים העל-טבעיים שליוו את לידתו, ויד ה' הבאה לידי ביטוי בקורות עולם-שזורים וחקוקים בתולדותיו. קיומה של היהדות תלויה בכך שהעם יזכור תמיד את קורותיו: "שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך".

מי שזיכרונו הופקע מהם תלויים לחלוטין בחסדי המושלים בם. אין להם זהות עצמית. אין להם דרך לדעת אם שליטיהם אינם מוליכים אותם שולל. זוכרים הם רק מה שלימדו אותם לזכור ותו לא.

במצרים העתיקה שימש הזיכרון קרדום לחפור בו ביד השלטון. אנשים 'זכרו' את מה שהורו להם לזכור. פרעה הרשע לא ידע את יוסף, שכן זיכרון זה עשוי היה לעורר בקרב בני העם המצרי תחושת הכרת טוב שהייתה מקשה על המדיניות האנטי-יהודית שלו, על כן הועלם זכרו בהינף יד.

מאידך, צו היסוד של היהודי הוא לזכור. הצעד הראשון בגאולת מצרים מתרחש כאשר משה רבינו מזכיר לעם המשועבד את זכר ההבטחה האלוקית "פקד יפקד". מאז ועד היום "זכר ליציאת מצרים" שזור באינספור פסוקים ומעשים שהיהודי עושה בכל יום. הפלא ההיסטורי של העם היהודי טמון בזיכרון המוצק והיציב שלו. דור אחר דור מעביר עם ישראל את סט הזיכרונות המגדירים ויוצרים את זהותו. "כי לא תשכח מפני זרעו".

המאבק היהודי לשימור הזיכרון אינו נעצר לרגע. כאשר יהודים שוכחים את סיפורם, מוטל עלינו להזכיר להם את אשר אבדו.

כל עוד אנחנו זוכרים מי אנחנו-נישאר יהודים בני חורין.

בימי השלטון הקומוניסטי בברית המועצות מקובל היה כי כל חבר מפלגה מחזיק בביתו את האנציקלופדיה הסובייטית. בתוך הכרכים עבי-כרס יכול היה למצוא את כל המידע הנחוץ לקומוניסט הגון: תיאורי מקומות, תאריכי אירועים, וכמובן-שמותיהם ומעשייהם של אישים דגולים שהמפלגה חפצה ביקרם.

דע עקא שמפעם לפעם היה סר חינו של קומיסר כזה או אחר. אותו אדם היה נגרר אחר כבוד למרתפי הנקו"ד (אן-קה-נה-דה ארגון הריגול הפנימי), שם כבר היו דואגים להחתימו על גיליון הרשעות שדינו מוות. בדרך זו סולק האיש מן העולם ובהדפסות החדשות של האנציקלופדיה שמו כבר לא הופיע. אבל מה ייעשה עם המהדורות הקודמות בהם המשיך הערך הישן להתנוסס?

גם לבעיה זו נמצא פתרון.

חברי המפלגה קבלו דפי תיקון אותם נדרשו להדביק מעל לידף הפגום של המהדורה הישנה ובו ערכים חדשים שהעלימו את שמו וזכרו של הערך הישן. לא תמיד אפשר היה לחכות עד להופעת דפי תיקון כדי לדעת מה מותר לזכור ומה חובה לשכוח. לפיכך הומלץ לחברי המפלגה לקרוא בתשומת לב ובעיון את גיליונות הפרוודה, הביטאון הרשמי של המשטר הסובייטי, כדי להתעדכן לא רק באירועי ההווה כי אם גם בגירסה העדכנית של חדשות העבר...

את פירות הביכורים מעלה היהודי לבית המקדש בירושלים כדי להודות לבורא עולם על השפע שנתן לו, וכדי להכיר בכך שכל כישוריו והצלחותיו צריכים להיות מוקדשים להרבות כבוד שמים בעולם.

אולם במוסרו את הביכורים לכהן אין האדם מסתפק באמירת דברי תודה בלבד אלא פותח הוא בסיפור השתלשלות קורותיו ממצרים ועד הנה: "וענית ואמרת... : אובד אבי... וירד מצרימה... וירעו אתנו... ויענונו... ונצעק אל ד' אלוקי אבותינו, וישמע ד' את קולנו..." (דברים כו ה').

כה חשובה קריאה זו שצריכה היא להיאמר בהרמת קול (רש"י פסוק ה). ואף מי שאינו יודע לקרוא, מקריאים עבורו את הפסוקים והוא חוזר עליהם מילה במילה.

מה עניין סיפור יציאת מצרים להבאת הביכורים? מדוע לא די לאדם שיודה

**שם כבר
היו דואגים
להחתימו על
גיליון הרשעות
שדינו מוות.
בדרך זו סולק
האיש מן העולם**

ערכים לילדים
לקראת שבת

הרב יחזקאל רוט
ברוך אומר ועושה

הרב דניאל נשיא
'שמחה בעצם'

הרב דוד ברוורמן
יסודות

מחשבות טובות

הרב דוד ברורמן

במר ייאושה פנתה משפחה ישראלית אל אחד הרבנים החשובים מניו יורק. בן משפחתם נסע לארה"ב לצורך עסקיו, אך הדרדר במהלכם לתהומות החטא. המשפחה מתחננת שהרב ינסה לאתרו ולדבר על ליבו.

ישבו הרב ואיש העסקים היהודי במשרד, לשיחה

בארבע עיניים. במהלך השיחה פרץ הצעיר בבכי מר: "אם הייתם יודעים באיזה שפל אני נמצא, הייתם מסתובבים והולכים!" לרב, כפי שסיפר לימים, לא היה כל מושג מה נכון לומר. הקב"ה הוא זה ששם בפיו את המילים הנכונות: "הבט למטה, בעד החלון. ממרומי המשרד שלך רואים את הבור האדיר שנפער בעקבות נפילת מגדלי התאומים. כדי להציל את השרידים, חפרו עד היסודות. מן העומק של היסודות אנו למדים על גובה הבניינים שניצבו כאן. כי ככל שהיסודות עמוקים יותר, כך הבניין יציב וגבוה יותר."

אמר הרב: "דידי היקר, אתה נמצא למטה, התשתיות ליסודות איתנים כבר מוכנות... הרי חפרת בור עמוק. כל שעליך להחליט הוא, האם אתה מוכן גם 'לבנות לגובה', לנצל את השפל בו אתה שרוי ליציקת היסודות לבניין האישיות..." המילים נסכו באיש תקווה גדולה, וכיום ברוך ה' הוא מצוי בהיכל התורה על יסודותיה.

ירידה לצורך עליה

אחת הברכות המובאות בפרשת 'כי תבוא' היא: "ונתנך ה' לראש ולא לזנב, והיית רק למעלה ולא תהיה למטה". מקשה על כך בעל ה'קדושת ציון' מבאבוב, ה"ד: הרי בתורה אין אות מיותרת. מהי אם כן משמעות התוספות: "לראש ולא לזנב - למעלה ולא למטה"? וכי לא יותר פשוט לכתוב: "והיית לראש, למעלה?"

והוא עונה על כך תשובה נפלאה, שמוסר השכל בצדה. כאשר אדם רוצה להשליך אבן למרחק רב, הרי שהוא משיב את ידו בתנופה לאחור. כך, בדרך הטבע, כאשר אדם רוצה לצאת מהשגרה ולהתעלות, שורת הדין הייתה שעליו 'ללכת לאחור' מעט, ליפול ממדרגתו, כדי שיוכל לעלות ולהעפיל. בבחינת: "ירידה לצורך עלייה".

יסודות

למטה למעלה

אולם כאשר ישראל עושים רצונו של מקום, הקב"ה מבטיח לנו: "והיית רק למעלה", תוכל להתעלות בלי לרדת קודם ממדרגתך, "ולא תהיה למטה". אך גם כאשר חלילה ישראל לא עושים רצונו של מקום, ונופלים בתהומות החטא, עדיין יכולים הם להשתמש בתהומות - כדי להעפיל מעלה.

יסודות עמוקים

הגמרא מספרת שכאשר חפר דוד המלך ע"ה את היסודות לבית המקדש, הוא הגיע עד לעומק של 15,000 אמה! אז הגיע לפתח התהום, שעלה על גדותיו ועמד להציף את העולם. דוד המלך השליך אז חרס עם שם ה' לעומק המים, וכך עצר את הצפת העולם. ותמהים המפרשים: מדוע היו זקוקים ליסודות כה עמוקים לבית המקדש?

למה מעניין אותנו לדעת כי הרוצח בחר להתחיל קריירה חדשה של מתכנן ערים?

ועונים על דרך הדרש, שדוד המלך ידע שכאשר רוצים לבנות בניין איתן מבחינה גשמית, וקל וחומר מבחינה רוחנית, מוכרחים ליצור עבורו תשתית יציבה בגודל זהה. עמוק יותר פרושו גבוה יותר, חזק יותר.

דוד המלך כתב את שם ה' יתברך על חרס. חרס הוא דבר פחות בחשיבותו. וכך חש החוטא: "משול כחרס הנשבר". דוד המלך מחזק אותו: כתוב על החרס את שם ה', תתבונן בזכות שניתנה לך לעבוד אותו, על ידי כוח התשובה.

ברח מהשיטפון ועצור אותו. על כל סנטימטר של עומק בו ירדת, ניתן יהיה לבנות לגובה, בניין לתפארה.

דוגמא לכך ניתן ללמוד מקין, שרצח את הבל אחיו. לאחר הרצח הנורא, מספרת התורה: "וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך".

ותמהים על כך המפרשים. מדוע מובא הפרט הזה? למה מעניין אותנו לדעת כי הרוצח בחר להתחיל קריירה חדשה של מתכנן ערים? הרמב"ן מפרש לחומרה, כי מטרת הסיפור היא לומר שחוסר המזל של קין המשיך ללוות אותו, והוא לא הצליח בכל מעשיו.

אולם הכלי יקר מבאר ביאור נפלא: התורה רוצה ללמדנו מהי תשובה. קין הבין שהכפרה שלו תהיה על ידי שישלים את מה שהחסיר. בכיות לא ישיבו את הדם שנשפך! לכן הוא הקדיש את חייו בהעמדת דור המשך, ובבניית עיר ואם בישראל על שמו. במקום מוות - הוא הביא חיים. במקום אין - הוא יצר יש.

התשובה

רעיון מעין זה ניתן ללמוד מהורדוס המלך. הורדוס זה חי כל ימיו בפחד וחרדה מחכמי ישראל שימרדו בו ויגלו ברבים את קלונו, שהוא עבד אדומי ואינו ראוי למלוכה. הוא הרג את כל החכמים והשאיר רק את בבא בן בוטא. וכדי להיות בטוח שגם הוא לא ימרוד בו, באכזריותו הוא עיוור את עיני החכם.

ועדיין, הורדוס לא היה רגוע. פעם נכנס לביתו של החכם העיוור, הציג את עצמו כאחד השכנים, והחל לדבר בגנותו של הורדוס. אך בבא בן בוטא נזהר, ואמר שאסור לדבר בגנותו של מלך. הורדוס נדהם מכבוד המלכות, והבין ששפך את דם החכמים לשווא. הוא התגלה בפניו בבושה, ושאל את בבא כיצד יכפר על חטאו ופשעו, ענה לו בבא: "תאיר את מה שכיבית!" אתה כפיית נרו של עולם, כעת האר את אורו של עולם, ובנה מחדש את בית המקדש. ואמרו חכמינו, שמי שלא ראה את מקדש הורדוס, לא ראה מבנה מפואר מימיו.

בפרקי דרבי אליעזר נאמר: "משל למה הדבר דומה? למלך שהיה רוצה לבנות פלטרים שלו, אם אינו מחרט (מלשון חריטה) בארץ יסודותיו ומובאיו ומוצאיו אינו מתחיל לבנות, כך הקדוש ברוך הוא החריט לפניו את העולם ולא היה עומד עד שברא את התשובה".

אנו עומדים ימים ספורים לפני יום הדין. זוהי ההזדמנות לעלות ולהתרומם, לתקן ולבנות, הכוח נתון בידינו. "אמר ריש לקיש, גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות".

ביתחנה מעל 200 לחודש*

ידי ערבים
זכיתם

מאות משפחות לשוב לבראם

זכיתם
בשבת מרוממת ומרגשת

תרמו עכשיו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

ניר עציון | כינר גליל | ומדה נתינה | נוי כנרת | שלום | בית וגן עדן אין | קרלטון | פארק | אניא | ביאנקיני | ציטורי בכנר

1-800-35-35-26

לתגובות, הנצחות והערות - מערכת: 072-3303590 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מבט

הרב משה לנדא

הפשרה

על סליחה ומוסר דינו לשמים

אם 'התמזל מזלכם' ונקלעתם לסכסוך משפטי, בין מן הצד של התובע בין מן הצד של הנתבע, ודאי הגעתם לרגע שעורך הדין הציע לעשות פשרה.

אחרי שהוא שכנע אתכם 'איך הוא יראה להם' ויזכיר כשמש בצהריים בבית המשפט שלא רק שאתם צודקים גם מגיע לכם פיצויים... יש שלב בו עורך הדין, איך לומר... פתאום פחות בטוח בעצמו.

"כדאי לך להסכים לפשרה המוצעת", אמר לי פעם עורך דין. "כעת אתה יודע בדיוק עם מה אתה מתמודד ואולי אפשר אפילו לשפר את ההצעה... אבל אם תחליט להגיע לדיונים בבית משפט, עלולים לצוץ דברים לא נעימים אודותיך. וגם אם ברור כמו החור שבבייגלה שאתה צודק, לעולם לא תדע על איזה צד קם השופט בבוקר של הדין ושמה נשפך עליו הקפה לפני שנכנס לאולם. עדיף לך לאמץ את הצעת הפשרה." כשהראיתי פנים לא מרוצות מהנאום, הוא הוסיף, "גם תשלם לי פחות. כל דיון עולה כסף".

בקיזור... אם תתגלגלו לדיון משפטי, לפני שאתם תולים את אמונכם בעורך הדין שיוציא אתכם זכאים, תזכרו שהזהרתי אתכם.

ובינתיים... דברי עורך הדין יכולים להאיר את דברי חז"ל: "אמר רבי יצחק: שלשה דברים מזכירין עוונותיו של אדם... קיר נטוי, עיון תפלה ומוסר דין על חברו" (ראש השנה טז).

כשאדם נמצא באחד משלשת המצבים האלו, עוונותיו עלולים לצוץ בבית דין של מעלה והוא עלול להסתבך.

כשאדם נכנס בכוונה תחילה תחת קיר נטוי שעלול ליפול, מדוע הוא לא חושש שהקיר יפול עליו? כנראה שהוא בטוח בזכויותיו. שאם לא כן, כיצד הוא נוטל על עצמו סיכון גדול כל כך. אם אתה בטוח בזכויותיך... בוא נבדוק.

עיון תפילה הוא אדם שמתפלל בכוונה גדולה ובשל כך הוא בטוח שתפילתו תיענה. אם אתה בטוח כל כך שאתה זכאי ותפילתך תתקבל... בוא נבדוק.

כך גם במוסר דין על חברו. אם יש לכם דין ודברים עם מישהו ואתם אומרים "יודע מה... יש דין ויש דיין כשתגיע למעלה כבר יטפלו בך" - במילים פשוטות, אתה מיואש מלמצות את הדין בעצמך, לכן אתה מאיים עליו

שהקב"ה כבר יטפל בו. אם אתה כל כך בטוח שתצא זכאי בבית דין של מעלה, והקב"ה יטפל במי שנגדך... בוא נבדוק.

אדם שבטוח בצדקתו ובטוח ששופט צדק - הקב"ה - ישפוט לטובתו, אדם כזה מפשפש בזכויותיו.

אם חושבים על זה לעומק... כל מי שלא סולח, בטוח בעצמו שהוא צודק. אם אתה כל כך בטוח עד כדי כך שאתה לא סולח... בוא נבדוק.

ואכן הרמ"א מביא את דין מוסר דינו לשמים, בסמוך לדברי השולחן ערוך שאדם צריך לסלוח. כך כתב השולחן ערוך (חו"מ תכב, א): "...ואסור לנחבל להיות אכזרי מלמחול שאין זה דרך זרע ישראל. אלא כיון שביקש ממנו החובל ונתחנן לו פעם ראשונה ושניה וידע שהוא שב מחטאו וניחם מרעתו, ימחול לו..." ומוסיף הרמ"א: "אסור לבקש דין מן השמים על חברו, שעשה לו רעה... וכל הצועק על חברו הוא נענש תחילה..."

למה אדם לא סולח? כי הוא בטוח שהוא צודק. אז זהו, שיש מצב שהוא לא....

ואם אנחנו מדברים על 'סליחה', צריך לדעת מהי סליחה. סליחה אמורה למחוק את העבר כלא היה. מי שסולח ו'שוכח' עד המריבה הבאה, לא באמת סולח. סליחה היא רחיצת העיון לגמרי.

חשבתם על הביטוי הנפוץ אצל הסולחים 'לפתוח דף חדש'? זה כמו לומר, הכל רשום בספר דברי הימים בדפים הקודמים אבל אנחנו הופכים דף. זו אינה 'סליחה', זו אולי 'מחילה'.

מה ההבדל? 'מחילה' זה ויתור על תביעות או על זכויות המגיעות לנפגע. החטא היה, פגע, וקיים בדף הקודם כנגד מי שחטא נגדו. בעיקרון, יש לנפגע תביעות לחוטא בעבור החטא, אך הוא מוחל ומוותר על תביעות וזכויות. ממש כמו מי שמוחל ללווה על הלוואה שנתן לו. אין ספק שהלווה חייב, אבל המלווה מוותר על זכותו לגבות את החוב.

ביסליחה' הדף נתלש מהספר. אין עוד חטא. החטא נמחק, כלא היה.

האדם, בשונה מהקב"ה, אין בכוחו לשנות מציאות שהייתה כאילו לא הייתה. ועדיין מצוייו 'זהלכת בדרכיו', האדם צריך להשתדל להידמות למידתו של הבורא שסולח לנו על העוונות ומוחק אותן כלא היו.

סלחת? זהו כאילו לא היה.

מחילה האחרונה:

מחול למי שהרע לך ותן למי שמנע ממך. (רבי שלמה אבן גבירול במבחר הפנינים שער המחילה)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ארור משגה עיורו בדרך, ואמר כל העם-אמן" (כז, יח).

האם צריך לאסור על הכשלת עיור שלא רואה בעיניו? האם יעלה בדעתו של אדם להטעות אדם עיור?

תשובה: חז"ל דרשו, כי הכוונה כאן היא למי שמשיא לרעהו עצה שאינה הוגנת

לו. עיור אינו דווקא זה שמאור עיניו לקה, אלא שהוא צועד בדרך מעוותת, או בדרך שאינה טובה ומועילה לו. ואוררים הם אלו שמייעצים לו עצה שאינה טובה. הרעה שעשו היא בדברים המסורים ללב, שאין לבני אדם יכולת לדעת ולשפוט האם באמת כיוונו לרעה; זאת, רק הקב"ה, בוחן כליות ולב יודע.

2 "ככה ה' בשגעון ובעיורו ובתימהון לבב" (כח, כח).

מהי ביאור הקללה 'תימהון לבב'?

תשובה: מתרגם אונקלוס: "ימחנך ה' בטפשותא ובסמיותא ובשעממות ליבא". הכוונה היא לתחושת התסכול המתלווה לגודל האסון, וגורמת לאדם לחשוב 'איזה טיפש הייתי שלא ראיתי את הסכנה'. התחושה הזו קשה היא עד מאוד.

וקללה נוספת מתבארת כאן: תחושת השעמום מביאה את האדם לעשות מעשי הבל ושטות, עליהם הוא ישלם אחר כך ביוקר.

"תימהון לבב" הוא, אם כן, תחושה של תסכול וחוסר סיפוק.

3 אקטואליה: בחודש אלו מדברים רבות על תשובה ועל הזדמנות חדשה. אולם נראה לי שאין הכוונה אלי, שכן לצערי עברתי בחיי עברות רבות שהכניסו את ה'. מה הסיכוי שתהיה לי כפרה?

תשובה: בתפילה אנו אומרים: "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו". מלפנינו - הכוונה קודם החטא; ו"מאחרינו" לאחר החטא. עצת היצר היא גם אחרי החטא, להכניס ללב האדם מחשבות יאוש ודכדוך, שמרחיקים אותו עוד יותר מה' יתברך. עלינו לזכור שהקב"ה רחום וחנון, והוא קרוב לכל קוראיו. ואדרבה, כאשר אדם שב בתשובה מאהבה, עוונותיו הופכים לזכויות, ומי שעוונותיו מרובים - יש לו יכולת לצבור זכויות רבות עוד יותר לקראת יום הדין.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

אולפנים האסין והתחבך

לקו התוכן של ערכים

02-50-90-000

תורת החנוך

הרב צביאלי בן צור

'מסגרת' מחוץ למסגרת

הצורך החיוני של הילד לקבל מרות

ואני בראשם, וזה יוכל לקרות רק אם הרב לא ירגיש טוב", הוא סיים את הנאום.

המסקנה - ילד רוצה מסגרת. גם כילד שאינו אוהב ללמוד, הוא רוצה להיות שייך למסגרת (רק שהוא רוצה שכל המסגרת תהיה מחוץ למסגרת). להיות בחוץ באופן שהוא מחוץ למסגרת, הוא לא רוצה. לאחרונה פגשתי אותו. בס"ד הוא הקים בית יפה של תורה.

לו שמכיוון שאני דוגל בהדדיות מוחלטת, גם לי נמאס ממנו, ולכן אני מציע שניפרד כידידים. אני לא אפריע לו והוא לא יפריע לי. הנה, בחוץ יש גן משחקים, והוא מוזמן לגלוש במגלשות, להתנדנד בנדנדות, ולבנות ארמונות בחול. הוא שאל אם אני לא עושה את זה בכעס. כשענית שממש לא, הוא נופף לכולם לשלום, ונעלם.

לא עברו 10 דקות והוא דופק בדלת. "הרב, אני יכול להיכנס?" "וודאי", אני עונה לו, "רק תאמר לנו מה יש לך פה שאין לך שם, ואתה יכול להיכנס".

אני לא רוצה שכולם יהיו בפנים ואני בחוץ. אני רוצה שכולם יהיו בחוץ ואני בראשם, וזה יוכל לקרות רק אם הרב לא ירגיש טוב"

הסיפור האחרון יעניק להורים כוח להטיל מרות בצורה נכונה. סיפר לי אב לפני כ-20 שנה על אחד מבניו, ילד טוב אבל שובב גדול. האב מספר על התנהגויות מורכבות מאוד, שבשיאן הוא הודיע לילד: "מעכשיו אתה עושה מה שאתה רוצה. אני לא מעיר לך יותר על כלום". הילד בירר אם אבא ימשיך לתת לו הכל כמו לשאר אחיו; וכשהוא קיבל תשובה חיובית, הוא עזב את המקום בצעדי ריקוד. 48 שעות זה החזיק מעמד, אחריהן הילד חזר לאביו, כהגדרת האב, 'בזחילה', וכמעט אמר לו במילים מפורשות - "אבא, תגיד לי מה לעשות!"

הוא הגיב מייד. "האם הרב יודע שכל ערב בסוף תפילת ערבית, לפני 'היו לרצון' אני מתפלל על הרב?" התרגשתי. "מה אתה מתפלל עלי?" "אני מתפלל שהרב יהיה חולה". לא ידעתי אם לצחוק או לבכות.

"חזור שנית", "לא משהו קשה, הרב, רק איזה כאב גרון או ראש, או משהו בסגנון הזה". "מה תרוויח מזה?" "אני לרב", הוא ענה, "אני לא רוצה ללמוד! מבחינתי הלוואי והייתי כל היום בחוץ, אבל אני לא רוצה שכולם יהיו בפנים ואני בחוץ. אני רוצה שכולם יהיו בחוץ

ילד אחד ממרכז הארץ הרגיל את הוריו שהוא מחליט בהכל. הוא החליט לאיזה בית ספר יסודי ללכת. הוא החליט באיזה תיכון ללמוד. והוא החליט גם להתחתן עם גויה... רח"ל. הוריו פנו אליי אחרי הרצאה, והם ציינו רק את הנתון האחרון. אחרי תחקיר קצר הם החלו להבין ש'הגויה' היא תוצאה של הפקרות מתמשכת.

בישיבה בה לימדתי לפני כחצי יובל, היה תלמיד חביב מאוד, ושובב מאוד מאוד. השיעורים שעממו אותו. גם השיעורים שלי. באמצע אחד השיעורים המשעממים הוא בנה 'מזל"ט', והטיס אותו אל מעבר לגבול. לא הופעלה כיפת ברזל בהתאם למדיניות, וכלי הטיס נחת על שטח פתוח במרכז השולחן שלי.

השיח שלי איתו היה בדרך כלל המוריסטי. קראתי לו אליי, ושאלתי אותו: "האם נמאס לך ממני?" הוא חשב רגע, וענה שכן. אמרתי

'שמחה בעצם'

ולמה הזוכה במקום השלישי שמח יותר?

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

דומה כי ניתן לקבוע שכאשר התורה אומרת "מרוב כל", היא בוודאי לא מתנה את השמחה עם העובדה שיש לך הכל. וכי מה יאמר האדם הרש והאביון או בעל הייסורים - שהוא בהחלט חסר הרבה מאותו רוב כל - האם פטור הוא ממצוות השמחה!?

ומכאן דווקא ראה ניצחת, שהתורה מאמינה שעל היהודי להיות מלא שמחה ועונג, מעצם היותו יהודי ו'בן מלך'.

כל יהודי באשר הוא, הוא מבחינת התורה בגדר יהודי שיש לו 'רוב כל'. ולמה?! אין זאת אלא כי התורה דורשת מהאדם שישמח בעצם היותו יצור נברא, שנמצא הוא בעולם עבור תכלית נצחית.

המקום הבולט ביותר בו התורה מציינת את ענין השמחה בעבודת ה', הוא דווקא בפרשת התוכחות. התורה מצווה אותנו "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוקיך" (דברים כו, יא). ויותר מכך, חזרת וקובעת התורה שכל פרשת הקללות היא "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כח, מז) דהיינו, כל צ"ח הקללות הנוראות שנאמרו בפרשת כי תבוא, נובעות מכך שעם ישראל לא עבד את ה' מתוך "שמחה וטוב לבב מרוב כל".

הסברים רבים וביאורים רחבים נאמרו במרוצת הדורות אודות מצוות השמחה; גדר המצווה, הסיבות לשמחה ושאר מעלותיה. אולם בתורת החסידות, מוצאת מידת השמחה כר נרחב ופורה לקיומה. החסידות גורסת: שמחה בעצם! לא רק שמחה בעת קיום המצוות או לימוד תורה. השמחה איננה פורצת מהיהודי רק כאשר הוא מקבל שפע מן השמיים, טוענים גדולי החסידות, אלא שומה עליו להיות בשמחה מעצם היותו. כמו אבא שחפץ שבניו יהיו בשמחה תמיד, כך גם חפץ אבינו שבשמיים שבניו, בני ישראל, יהיו בשמחה תמיד!

בניסים שנערכו בתחרויות עולמיות שונות, התגלה שהזוכה במקום השלישי הוא בדרך כלל שמח יותר מהזוכה במקום השני. הסיבה לכך נובעת ממה שמכונה 'השוואה נגטיבית' לעומת 'השוואה פוזיטיבית'. כלומר, הזוכה במקום השני משווה את עצמו לזוכה במקום הראשון, ומרגיש החמצה על כך שלא הוא זכה במקום הראשון. לעומתו, הזוכה במקום השלישי משווה את עצמו לאלו שלא זכו כלל במדליה, ומרגיש שביעות רצון מכך שזכה לפחות במקום השלישי.

מחקר דומה נערך באוניברסיטת קורנל. המחקר בדק וניחח גם את הבעות הפנים של הזוכים, והוכיח שוב שהזוכים במקום השלישי גילו יותר הבעות של שמחה וסיפוק, בהשוואה לזוכים במקום השני.

מדהים לגלות אפוא, שהשמחה תלויה במצבו התודעתי של האדם, ולא במצבו האובייקטיבי. או במילים אחרות: השמחה והאושר, אינם במה שיש לך - אלא במה שיש בך.

בעוד שמנצחי תחרויות מודדים את הצלחתם בהשוואה לשאר המתחרים והמנצחים, מלמדת אותנו התורה, כי אין עלינו להביט ימין ושמאל ולראות מי מוצלח יותר, חכם יותר או בעל נכסים רבים, כדי להשוותו אל מעמדנו. המעמד שלנו כיהודים הוא קבוע, יציב ובלתי משתנה, ומכאן סיבה גדולה ומוכרתת לשמוח בכל הטוב הזה.

ערכים לחיים

הרב יחזקאל רונ

ברוך אומר ועושה

על 'סוד צמצום פערים'

מבלי להיכנס כעת לסוגיית הפערים, או התהומות הפעורים אם נרצה, בין הידע למעשה, דומה כי יש כאן מקום להתעכב קמעה על המרחקים שישנם בין האמירות וההצהרות שלנו - אלו שהשומע התמים יכול להשתכנע כי כהמשך אינטגרלי, הדיבורים אף יָרְדוּ לפסים מעשיים - לבין המציאות (שלא לומר חוסר המציאות) בשטח.

דומה כי רובנו נעים ונדים במתח הזה של צמצום גבולות הפערים. ואכן רבי חנינא בן דוסא כבר טרח בפרקי אבות להזהיר אותנו שלא להיות 'חכמתו מרובה ממעשיו'. לעיתים אנו עלולים שלא לתת את

המשקל הנכון לדיבורים שלנו. אנחנו נוטים לסלוח לעצמנו בסגנון: "לא הבטחתי כלום, רק אמרתי ש..." (ולא, אני לא אזכיר את מי שאמר "הבטחתי אבל לא הבטחתי לקיים"...). קל, ואפילו קל מאוד לומר משהו. קשה, ולעיתים קשה מאוד לעמוד מאחורי אותן המילים.

באווירת 'מי הרחמים והסליחות' המתמזגת עם 'חרדת הדין', אנו נוטים - כמתבקש - להישאב לתוך מסע של חיזוק והתעלות, אשר מסכת ה'קבלות' היא חלק בלתי נפרד ממנו.

אפשר, כי ראשית עלינו לבסס בנפשנו את 'סוד צמצום הפערים', בין קבלה והצהרה לבין קיום ועמידה במילה. ניתן לקבוע כי 'סוד זה מהווה תנאי הכרחי ליכולתנו לקבל קבלות'.

ואם נרצה, נוכל אולי להציב פרמטר שמודד את רמתם הערכית של בני אדם; נרמז, שזה יושב על 'הפעור בין הדיבור למעשה'. מתברר שעלינו לצמצם את הפערים הללו, או במילים אחרות: "לתת כבוד למילה הנאמרת".

בדרכי העם האוטובוס השבוע למחוז חפצי בירושלים, נקלענו לעומס תנועה כבד, 'פקקי' בלשון העם, ברחוב שרי ישראל.

בונים שם, אלא מה?! 'מדינה בבנייה'. כבר מזמן טענתי שבשרוול הנחיתה בנתב"ג, יש לקדם את הבאים עם שלט: "זהירות, אתר בנייה".

נגשתי לנהג האוטובוס, ושאלתי אם הוא יכול לפתוח לי את הדלת במקום בו עמדנו, 'על הכביש'. הנהג דווקא הסביר לי פנים וענה, שאם חלילה יקרה לי משהו, או ששוטר יתפוס אותנו, הוא פשוט ישלול לו את הרישיון. "תודה", אמרתי לו, "אני מבין אותך".

אנחנו נוטים לסלוח לעצמנו בסגנון "לא הבטחתי כלום, רק אמרתי ש..."

לא עברו דקותיים, האוטובוס זחל עוד חצי מטר, ואז, לפתע הנהג פותח את דלת האוטובוס הקדמית, ומכריז: "אפשר לרדת!" שוב אמרתי "תודה", ונחפזתי לרדת לדרכי.

בהמשך היום אני מוצא את עצמי מהרהר באנקדוטה הזו שוב ושוב. אני מנסה להבין מה התחולל בראשו; מה השתנה בדעתו של הנהג בתוך אותם מאה עשרים שניות, מהרגע בו הסביר לי שהוא עלול לאבד את רישיונו, ועד הרגע שהרשה לנו לרדת אחר כבוד.

האמת היא שיש לי כל מיני הסברים לסיטואציה הזו, אבל הם עצמם לא העניין. מה שאני מנסה ללמוד מן האירוע; משלב הסירוב לפתוח את דלת האוטובוס מתוך חשש לאבד את הרישיון, עד הרגע שהדלת בכל זאת נפתחת לרווחה הוא, עד כמה רחבים יכולים להיות הפערים בין האמירות והדיבורים שלנו - למעשים בפועל.

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

איך נכנסים הביתה?

הביכורים שכדאי להביא

באחד הטורים הקודמים חידדנו את הנושא 'ציאה נכונה מהבית', אבל החוכמה היהודית היא גם לדעת כיצד להיכנס הביתה. אחד מגדולי

ישראל היה אומר שמי שהולך ברחוב עם פנים עצובות הוא נקרא 'בור ברשות הרבים'.

וכשאדם נכנס הביתה בלי חיוך, לדעתי הוא נחשב לרוצח. כי בלי להראות לרעייתו שהוא שמח לחזור הביתה, שמח לקראתה ולקראת הילדים, הוא הורס את ביתו. ומאידך, כשהוא מראה לרעייתו ולילדים שהוא שמח ומאושר להיכנס הביתה, הוא מחיה את נפשם ממש.

'כי תבוא' זוהי פרשה שלמה בתורה, ואנו יכולים ללמוד ממנה איך צריך לבוא, כיצד ובאיזו צורה נכנסים הביתה. אדם חכם מזכיר לעצמו, שהוא לא יודע מה עבר על רעייתו בזמן שהיה בחוץ, ולכן כשהוא נכנס הביתה הוא מביט בפניה של הרעיה, ועורך הערכת מצב.

אם היא בפנים שמראות 'שלום, תיכנס', עבר עליה יום רגיל. אבל אם אתה רואה שערב עליה יום רע, תיכנס בשקט ובנחת, ותהיה ב'כוננות ספיגה'. למה? כי ודאי עבר עליה יום קשה במיוחד, והיא זקוקה כעת לתמיכה, הקשבה וסבלנות. נכון, גם עליך עבר יום עמוס ואולי מתיש, אך אתה מסוגל להתגבר ולהכיל גם את רעייתך - יש לך את היכולת והחובה הזו כראש המשפחה.

ומהם המילים הראשונות שלך בבית? ישנם כאלה שנכנסים הביתה, ומייד: "שלום ילדים!" וכל הילדים קופצים לרוץ לאבא. אבל חשוב מאוד לשים לב, לתת את הדעת ולהתעניין באשה - קודם כל, ולפני הכל. נכון יותר לשאול מייד בכניסתך: "איפה אימא?" גם אם היא כעת חותכת סלט במטבח, כשהיא שומעת קודם כל "איפה אימא", היא עלולה לחתוך את האצבעות מרוב התרגשות - בעלי נכנס הביתה, וקודם כל הוא מחפש אותי! קודם כל מדבר הוא עליי! והתחושה הזו שנתת לה, יכולה לשנות עולמות.

ודבר נוסף שניתן ללמוד מ'כי תבוא אל הארץ', הוא שמייך כאשר מגיעים, צריך וכדאי להביא ביכורים. כשאתה נכנס הביתה עם משהו ביד, מאפה, ארטיק או יוגורט, אתה מכניס גם שמחה בלב. איחרת קצת? תקנה שוקולד. הוא לא עולה הרבה. קח נייר קטן, ותרשום עליו "לאשתי היקרה, אומנם איחרתי, אבל הרגשתי שאני חייב לקנות לך משהו מתוק".

השוקולד הזה עולה כמה שקלים, אין לו ערך כספי רב. אבל המחווה הזאת יוצרת חוויה מיוחדת. כל כך נפלא להיכנס כך לבית, עם הביכורים איתך. ביכורים של הקשבה וסבלנות, ביכורים של תשומת לב אישית, וביכורים של שוקולד או מכתב קטן. וכשנכנסים כך, בחיוך רחב ובטוב לב, כל המשך הערב יראה כמובן אחרת. כי אלו הם הדברים הקטנים שיוצרים את הבית שלך.

עֵרְבִים זֶה לָזֶה

בואו להתחזק יחד בתקופה מאתגרת זו

אברכים או בוגרים

רוצים ללמוד חברותא בהלכה או בגמרא? התקשרו עכשיו ונתאם עבורכם.

הרב רפאל בן זקן 050-4119406

<< ניתן ללמוד באזור מגורכם, בבית הכנסת או בביתכם >>

הניצוץ היהודי

אף שהוריה לא הקפידו על שמירת מצוות, גב' גולדשטיין-לנדאו גדלה בבית רווי אמונה. הם הדליקו נרות שבת וקיימו את מנהגי החגים במועדי ישראל, אבל מה שהיה בעיקר

זה הוודאות במציאותו של בורא המלווה את האדם בכל מעשיו, גומל חסד עם הצדיקים ומעניש את הרשעים. "השם היה נוכח בחיינו כיצרון וכמנווט, למרות שלא הכרנו בכל הוראות ההפעלה לחיים בהן צייד את עמו", היא אומרת.

כך גדלה גב' גולדשטיין-לנדאו, כשתחושת האמונה מלווה אותה מהגיל הרך. בגיל שלוש הודיעה להורים כי היא מבקשת ללמוד בגן של דתיים. מה עמד מאחורי הרצון הזה? במבט לאחור, גם היא עצמה אינה יודעת להסביר. אבל ההורים נענו לבקשתה ושלחו אותה לגן דתי. גם כשגדלה ביקשה להצטרף לתנועת נוער דתית, בנוסף לתנועת הנוער החילונית בה כבר הייתה חברה, שוב הסכימו ההורים. "אפילו בתקופה בה חייתי בסביבה חילונית מאוד בתל אביב האמונה תמיד הייתה חלק ממני", היא אומרת. "היו קוראים לי 'מנשקת המזוזות'."

אימה של גב' גולדשטיין-לנדאו היא ניצולת שואה, בת לחזן הקהילה הניאולוגית בהונגריה. סיפורי השואה ששמעה גב' גולדשטיין-לנדאו בילדותה עוררו בה רצון להכיר את עברו של העם היהודי. לכן, עם תום השירות הצבאי עשתה תואר בתנ"ך ובהיסטוריה של עם ישראל. כיום, היא עובדת כרכזת לימודי היסטוריה בבית ספר תיכון, כשהכרת עברו של העם אליו היא משתייכת הפכה אצלה לבסיס לחיזוק באמונה. "תולדותיו עם ישראל הם רצף של אירועים ניסיים. אין היסטוריון אחד שיכול להסביר את פלא הישרדותו הפלאית של העם היהודי. אצל שום עם אחר אין מציאות שהוא יצא לגלות, יתפזר בכל העולם, וכעבור אלפי שנים יתלכד שוב בארצו. המדהים הוא שכל זה נחזה מראש בתורה. אי אפשר להסביר את הדברים האלה בלי לקחת בחשבון את י"ד ה'".

לעומת מסלול חייה של גב' גולדשטיין-לנדאו שהיה תמיד קשור ומחובר לחוט האמונה, בעלה, גדי, הוא איש מחשבים שבא מרקע שונה לחלוטין. הוא גדל בשכונת קרית יובל בירושלים, במשפחה חילונית מאוד.

לאחר נישואיהם הקימו את ביתם בגדרה. במשך חמש שנים המתינו לפרי בטן וזה בושש מלבוא. הלכו למיטב הרופאים ועברו טיפולים מורכבים, אך לא נושעו.

כדאי הוא רבי שמעון

יום אחד מצאה בתיבת הדואר מודעה על מעמד תפילה בציון הרשב"י במירון. באותם ימים אביה של גב' גולדשטיין-לנדאו אובחן עם מחלה קשה ועמד לפני ניתוח מסכן חיים. מה עושה יהודי

ניצוץ של אמונה משפחת גולדשטיין-לנדאו רואים את י"ד ה' לא רק בהיסטוריה הפלאית של עם ישראל אלא גם בשלושת הילדים שבאו לעולם אחרי שהרופאים אמרו נואש

וכך הם דנים בשאלה
החשובה - כמה כוסות
שתה כל אחד מהם במהלך
השבת: כוס אחת או
שתי כוסות

במצב כזה? מעתיר תפילה בפני שוכן מרומים ומבקש את זכותם של הצדיקים הקדושים. אין פלא אפוא, כי כשנתקלה גב' גולדשטיין-לנדאו במודעה, הרימה מיידית טלפון וביקשה מהמארגנים שיתפללו עבור אביה לרפואה שלימה. היא גם הוסיפה בקשה שיתפללו עליה ועל בעלה לזרע של קיימא. היא לא הסתפקה בתפילתם של אחרים ובעצמה פתחה ספר תהילים והתפללה מעומקא דליבא.

למרבה השמחה, הישועה הכפולה לא איחרה לבוא. האב החלים וזכה ברפואה שלמה, ואילו

בני הזוג גולדשטיין-לנדאו זכו מקץ חודשים אחדים לחבוק בן ראשון, יותם שמו. הרופאים השתוממו ואמרו כי מדובר בנס רפואי חד-פעמי שלא יחזור על עצמו. אבל מסתבר שלכוח התפילה אין מעצור. כעבור שנתיים זכו לחבוק תאומים, בן ובת...

הסיעתא דשמיא הגלויה שראו לא הותירה אותם אדישים והם החלו מתעניינים ביהדות. לסמינר 'ערכים' הם עוד לא הגיעו, אבל בשלב זה הגב' גולדשטיין-לנדאו כבר החלה להשתתף בחוגי בית וללמוד מהרצאות מקוונות של רבני 'ערכים'. "כבר כמה שנים שבכל ערב אני שומעת שלוש הרצאות של רבנים בנושאי יהדות", היא אומרת.

חלמטה למעלה

אחד הגורמים המשפיעים ביותר על האווירה הרוחנית בבית הוא הבן הגדול. עוד בהיותו פעוט הכריז הבן שהוא "הולך להיות דתי". בשלב הבא בכה שהוא רוצה שיהיו לו כיפה ופאות. באחד השנים חזר מהגן ביום הזיכרון עם סיפור שהגנת ספרה אודות חייל שנפל. האימא חששה שהסיפור העצוב יגרום לו חרדות אבל הילד השיב בתמימות: "מה יש לפחד? תיכף יבוא המשיח וממילא תהיה תחיית המתים".

"האמונה טבועה אצלו באופן טבעי", היא אומרת. "אנחנו מסבירים את זה בבית שמכיוון שהוא נולד בזכות תפילות, יש אצלו משהו רוחני במהותו".

המשפחה ממשיכה להתחזק עקב בצד אגודל כאשר הילד הגדול הוא הקטר המושך אחריו את כולם על המסילה העולה בית קל. לגודל הנס, הוא פנה בתחילה ללימודים במסגרת חילונית, אך משמים זימנו שלא יסתדר שם ויחפש לעצמו מקום אחר. בשלב הבא העבירו אותו ההורים למסגרת דתית-חילונית מעורבת. "הילד נמשך מעצמו היישר לקבוצה הדתית. הוא למד בתוך יום את כל התפילות ואף גער בחבריו שאינם מתפללים כמו שצריך. בהמשך הבנו שהוא זקוק לתגבור יהודי, אז יש אברך שמגיע פעם בשבוע כדי לקדם אותו בלימודים".

לא מזמן התפלאו ההורים לשמוע את הילדים מדברים בינם לבין עצמם. הילדים ישבו ושוחחו ביניהם על השבת החולפת, כשהם דנים בשאלה החשובה - כמה כוסות שתה כל אחד מהם במהלך השבת: כוס אחת או שתי כוסות. "מה זה משנה כמה כוסות שותים?" התפלאה האימא. "פשוט מאוד", הסביר הבן בפשטות. "שמעתי שיש בעיה עם הפעלת מתקן המים בשבת אז עדיף להשתמש בו כמה שפחות". אחרי שיחה כזאת הדבר היחיד שנותר להורים לעשות היה לרכוש בר-מים כשר למהדרין לשימוש בשבת...

"באחת ההרצאות להן האזנת, שמעתי שכתוב שבימות המשיח הילדים יחזירו את ההורים לחיק היהדות. הילדים שלי, שיהיו בריאים, הם כנראה ההוכחה הניצחת לכך שאנחנו קרובים מאוד לגאולה", מחייכת הגב' גולדשטיין-לנדאו.

קנה לך זכויות ליום הדין
הצטרף עכשיו ללימוד חברותא טלפוני

050-4119468

הרב ארנון אלנבוגן

אברך יקר!

באגרי ערכים מחכים לך

Handwritten signature

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יצחק בוטח בהשם

מדי בוקר סדר יומו של הרב יצחק בוטח בהשם מתחיל... מאחורי סורג ובריה. בשעה מברכים 'מתיר' אסורים, הרב בוטח בהשם כבר ממחר להכניס את עצמו אל תוך בית האסורים. הוא עושה זאת באחד מבתי הכלא בדרום הארץ, שם, במשך שנים ארוכות, הוא מלמד במדרשה באחד שהוקמה

האגפים בבית הסוהר.

מאחורי חומות הכלא ממתנינים לו בציפייה קהל שומעי לקחו-החל באסירים היושבים בגין עבירות קלות, וכלה בכאלה שלא צפויים לצאת לחופשי בעשורים הקרובים. "אנחנו מלמדים אותם שהכוח היחיד שיכול לתת להם טעם לחיים ולשמור עליהם שלא יחזרו לעולם שממנו הם באו-הוא כוח התורה".

"ברגע שאתה מדבר איתם בגובה העיניים ורואה בהם יהודים שצריך לעזור להם, המחסומים נופלים והלבבות נפתחים. ישראל, אף על פי שחטא-ישראל הוא. גם לאדם שירד לדיוטא הנמוכה ביותר וחטא בחטאים חמורים, יש נשמה יהודית. הוא הגיע לאן שהגיע מחמת חוסר חינוך תורני. אלו הם אנשים שצבענו לא זכו למאור שבתורה, וחיו חיים ריקניים שגרמו להם להידרדר למצבים ירודים ביותר. ברגע שאדם מתחבר לתורה, אפשר לראות באופן מוחשי כיצד הוא משתנה, והמאור שבתורה מחזירו".

תקנות הכלא אוסרות על הרב בוטח בהשם להיות בקשר עם בני משפחתם של האסירים, אולם יש אסירים שבחרו לשמור איתו על קשר לאחר שהשתחררו. את אלה הוא שולח עם משפחותיהם לסמינר 'ערכים', ומשם, בעזרת ה', הם עולים על דרך המלך.

כבר 25 שנה שהרב בוטח בהשם ממלא תפקידים שונים ב'ערכים'. תחילה היה פעיל

אין לך בן חורין מעבריינים בבית הכלא ועד אדם שבמשך עשרים שנה לא נרשמה אצלו תזוזה רוחנית

הרב יצחק בוטח בהשם מנהל קשר המשך באזור הדרום

'ליווי המשך' באשקלון, בהמשך נעשה רכז אזורי של מחלקת 'ליווי המשך' לגברים בכל אזור הדרום-מרחובות ועד אילת.

בעבודתו הוא מרכז את עבודתם של פעילי מחלקת 'ליווי המשך' של ערכים-מחלקה שהיא סוד ההצלחה האמיתית של ארגון התשובה הוותיק. "אדם יוצא מהסמינר באורות גבוהים. תפקידנו הוא לצקת את ההתלהבות הגדולה הזאת לכלים יומיומיים, באופן שהאור הגדול הזה לא יתפוגג".

ואיך עוזרים למשפחה המתקשה בשמירת שבת? "סוד ההצלחה נעוץ בקשר האישי שנקרם בין המשפחה לבין פעיל ערכים המלווה אותם. בעיה שכיחה היא העישון או כיבוי והדלקת אורות בשבת. אנחנו עוזרים להם בהתקנת שעוני שבת, דואגים לפלטה ומיחם בעלות סמלית, וכן ליצירת קשר עם מורי הוראה

המדריכים על מה צריך לשים את הדגש תחילה.

"עוד בעיה נפוצה היא, שאנשים משתעממים בשבת, הואיל וכל אמצעי הבידור והסחת הדעת שהם רגילים אליהם-אסורים כעת. השעמום הזה לבדו עלול להפיל אותם שוב לחילול שבת. לכן אנחנו מדריכים אותם איך להכניס תוכן רוחני ליום הקדוש הזה. אנו מזמינים אותם להתארח אצל משפחות שומרות שבת, כדי ללמוד איך נראית השבת האמיתית אצל יהודים שומרי תורה ומצוות".

קביעת עיתים לתורה היא בסיס להמשך התחזקות האדם. פעילי ליווי ההמשך משתדלים לחבר כל בוגר סמינר ללימוד התורה בלימוד אישי, בחברותא או בטלפון לגברים ולנשים.

מאח לא מתייאשים

עד כמה רחוק מסוגלת להגיע השפעת הסמינר, למד הרב בוטח בהשם ממקרה שהיה מעורב בו אישית. לפני כעשרים שנה, במפגש אקראי במכון רישוי, הוא רשם אדם לסמינר ערכים. לא הייתה תוצאה ניכרת לעין. היהודי התקשה להתנתק מעישון בשבת, ואפילו ביום כיפור, רח"ל. למרות זאת המשיך הרב בוטח בהשם לשמור איתו על קשר לאורך השנים.

לפני כמה שנים אותו אדם חווה משבר. הוא נקלע למצוקה כלכלית קשה, ובתוך כך חיי המשפחה שלו הגיעו לכדי פיצוץ. "הייתי איתו בקשר יום יומי, אפילו באמצע ה'כולל'. ידעתי שבלי שיחות החיזוק איתי, הוא עלול לעשות את טעות חייו. יום אחד הוא התפרץ עלי: 'תגיד, לא נמאס לך ממני? איך אתה לא מתייאש?' עניתי לו-לא אוותר עליך ולא אעזוב אותך כי אתה כמו אח שלי, ועל אח-לא מוותרים לעולם!".

"ואז, משהו התחיל לזוז. לפני שנתיים הוא הפסיק בהדרגה לעשן שבת. אחרי שהתגבר על המכשול הזה, שמירת שבת נעשתה עבורו קלה יותר. חיברנו אותו לשיעורי תורה. הוא החל לעלות על דרך המלך. כל המאמץ וההשקעה היו שווים-בשביל לראות את השינוי המבורך בסוף".

יום הכיפורים שחל בשבת

גם לכם יש שאלה? שלחו אלינו shoot.arachim@gmail.com

שאלה:

האם תשובה מכפרת על כל העוונות? אם כן, מדוע צריך את יום הכיפורים? והאם יש משמעות מיוחדת ליום הכיפורים שחל בשבת לעניין התשובה?

תשובה:

תשובה וגם ישמור שבת כהלכתה, יום הכיפורים מכפר לו גם על העוונות הללו.

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א כתב בספרו אבן ישראל (חדו"א על מועדי ישראל דרשה ז לכל נדרי) "והנה לעשות תשובה על חילול שבת להיות שומר שבת כהלכתו בכל השנה הוא דבר קשה מאוד למי שאינו יודע הלכות שבת [על בורין] כי יש תילי תילי של הלכות אשר אם האדם אינו יודען נכשל בהן... אולם ביום הכיפורים שחל בשבת קל מאוד להיות שומר שבת כהלכתו כיון שרוב היום נמצאים בבית הכנסת וגם אין עוסקין באכילה ושתייה וביום הכפורים כזה כשעושים תשובה מתכפר אפילו עבירות חמורות ואין צורך לייסורים ממרקים".

יש להוסיף גם את דברי חז"ל, "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן היו נגאלין" (שבת ק"ח): וכתב על כך רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב זצ"ל, בספרו בני יששכר (תשרי פו, ז'): שכוונת חז"ל היא על יום הכיפורים שחל בשבת, שהרי יום הכיפורים נקרא גם שבת.

ישנו מדרג במירוק העוון. בעוד לביטול מצוות עשה מועילה תשובה בלבד, אם עבר על 'לא תעשה' כדי שיתכפר עוונו צריך את יום הכיפורים. עבירות שחייב עליהן מיתה ממורקות רק על ידי ייסורים. ובראש הפירמדה, ישנו את עוון חילול ה', שאינו מתכפר אלא במיתה החוטה.

אלא שהשנה, כשחל יום הכיפורים בשבת, התשובה מועילה יותר. מובא בגמרא במסכת שבת (ק"ח): "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה מוחלץ לו". הרב דוד הלוי סג"ל זצ"ל, בביאורו לשולחן ערוך (ה"טז- א"ח תחילת רמב), מקשה על דברי הגמרא. הרי אם לא עשה תשובה, מה תועיל שמירת השבת? האם הגיוני שבגין שמירת השבת יתמרקו עוונות שלא קשורות לשבת?! ומאידך, אם כבר עשה תשובה, מדוע צריך הוא את שמירת השבת כדי שימחלו עוונותיו?

וענה על כך ה"ז, שמדובר באותן עוונות שאין יום הכיפורים מכפר עליהן, כגון חייבי מיתות וכתר. באה הגמרא להשמיענו, שאם יעשה

שו"ת עם ערכים

הרב דוד יחזקאל גג

ישנם שלושה אמצעים בתשובה העבודה הפנימית, הנקראת 'חזרה בתשובה', עבודת יום

הכיפורים, וייסורים. לא לכל העוונות צריכים להשתמש בכל הכלים הללו. כמאמר רבי ישמעאל (יומא פו):

"עבר על [מצוות] 'עשה' ושב, אינו זז משם עד שמוחלץ לו... עבר על 'לא תעשה' ועשה תשובה, תשובה תולה ויום הכיפורים מכפר... עבר על [עבירות שחייב עליהן] כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה, תשובה ויום הכיפורים תולין וייסורין ממרקין... אבל מי שיש חילול ה' בידו אין לו כח בתשובה לתלות ולא ביום הכיפורים לכפר ולא בייסורין למרק אלא כולן תולין ומיתה ממרקת".

בעקבות

המהר"ל מפראג זי"ע

יומא דהלולא - י"ח אלול

משפט המהר"ל

יום המשפט הגיע. השופט עטור הגלימה חקר היטב את מוכר הבשמים הנוכרי, חקר את מוכר השמנים היהודי, אך לא הצליח להכריע בדבר. הוא העביר את משפטם לפני מושל העיר. דבר המשפט המוזר התפרסם בין תושבי העיר, ובכל התקלות דנו התושבים אודות המשפט.

ערב אחד, כאשר יצא המושל לטייל ברחובות בעיר, הגיעו לאוזניו קולות של ילדים יהודיים משחקים. הוא התקרב לחצר בה עמדו, וגילה כי הם עורכים הצגה - 'משפטו של השמן והבשם'. הסתקרן מושל העיר לשמוע, כיצד יפסקו הם את הדין... אחד הילדים נעמד, וטען את טענותיו של מוכר השמן היהודי, וילד אחר טען לעומתו את טענותיו של הבשם הגוי.

ואז, נעמד 'השופט', ילד צעיר בעל עיניים פקחיות. הוא הורה: לכולם לשבת, ואז פסק ואמר: "הביאו אלי קערה ובה מים חמים, והניחו בה את הדינרים. אם יצופו על המים עיגולי שמן, הרי שראיה מוכחת היא שהיהודי צודק, ודינרי הזהב שייכים לו; כי בוודאי נמרחו המטבעות שלו מן השמן אותו הוא מודד ומוכר. ואם יהיו המים נקיים, ראייה היא שדברי הבשם הגוי הם האמיתיים, וכך נכריע ביניהם, ונראה מי מהם צודק..." הילד השופט סיים את עצתו, והמושל עזב את המקום בסערה.

למחרת, נקhalו תושבי העיר אל אולם המשפט, לחזות כיצד יפסק המושל במשפט. המושל התיישב על כס השופט, ולתמיהת כולם, ביקש להביא לפניו קערה ובה מים חמים. משהובאה הקערה לפניו, הורה להגיש לו את צרור המטבעות. הכל עקבו בפליאה אחרי מעשיו. הוא הטיל את המטבעות אל קערת המים, ועד מהרה צפו ועלו בועות שמן אל פני המים. "ראו נא, המטבעות מרוחים היו בשמן. זהו לנו אות וסימן כי שייכים הם למוכר השמנים היהודי!"

הכל התפעלו מחוכמת המושל, אולם הוא אמר: "לא אותי אתם צריכים לשבח, אלא את הילד היהודי הקטן, אשר בזכות חוכמתו הגדולה ידעתי לשפוט משפט צדק". אותו ילד יהודי נבון, התפרסם לימים כמהר"ל מפראג זצ"ל.

רק מחיצת עץ דקה הפרידה בין החנויות, אך דומה שתהום פעורה ביניהן. הראשונה שייכת הייתה לבשם הנוכרי, בחנותו ניצבו עשרות בקבוקים וצנצנות בשמים ממינים שונים, אך ריקה הייתה מקונים. הללו העדיפו לרכוש בשמים בחנות אחרת. השמועה אמרה כי מוכר הבשמים הינו אדם רמאי ונכלולי, הגוזל את לקוחותיו. על כן, הללו הדירו רגליהם מן החנות.

מעבר למחיצת העץ, שכנה חנות נוספת. הייתה זו חנותו של מוכר השמן היהודי. החנות המתה קונים לאורך שעות היום, ונדמה כי מכל רחבי העיר מגיעים הם דווקא אליו, שכן נודע הוא ביושרו הרב ובסחורה המשובחת שמכר. ישב הבשם הנוכרי בחנותו השוממה, ואוזניו בערו. מעבר לקיר הדק שמע הוא היטב את המולת הקונים, ואת נקישות המטבעות המצלצלים.

לעת ערב, כשנעל היהודי את חנותו, נטל הבשם מסמך דק ופטיש, וניקב חור קטן במחיצת העץ. מוכרח היה לראות במו עיניו את המתחולל שם. למחרת, הצמיד הוא את עינו לחור, ועקב בקנאה אחר המתרחש מעבר למחיצה. משהעריב היום ואחרון הקונים יצא, נטל היהודי את הפדיון היומי, וספר את המטבעות אחת לאחת, אינו משער כלל שאי מי נוסף סופר יחד עמו...

משסיים, צרר הוא את המטבעות במטפחת משי אדומה, והטמין אותה במדף נסתר. משנעל את חנותו ופנה לדרונו, נצנץ רעיון מרושע במוחו של מוכר הבשמים. הוא פרץ החוצה מחנותו, וזעק: "הצילו! גנבו אותי! שדדו אותי!"

שוטרי העיר הגיעו חיש למקום ההתקהלות. "האם יודע אתה מיהו אשר שדד אותך?" ביררו. "ודאי! הרי רק היהודי, מוכר השמנים ראה כיצד אני סופר את הכסף וצורר אותו במטפחת אדומה!" השוטרים פרצו לחנות השמנים, וחיש קל מצאו את 'הגולה'. שוטרים נוספים מיהרו לביתו של היהודי, וגררו אותו אל בית המעצר, כשהוא זועק: "זוהי עלילה שפלה! הכסף הזה הוא כספי, אותו הרווחתי ביושר!" אך איש לא האזין לדבריו.

מתולדותיו

רבי יהודה ליוויא (-לייב) הנקרא בפי כל 'המהר"ל מפראג', נולד בשנת רע"ב, בעיר פוזנא שבפולין לאביו הג"ר בצלאל ב"ר חיים מוורמזא. לא נודע מי היו רבותיו אשר מפיהם קיבל תורה, וגם המהר"ל עצמו אינו מזכירם בשם, אלא: "שמעתי בקבלה מרבותיי".

בשנת ש"ג החל לכהן ברבנות קהילת ניקלשבורג, וכן במדינת מעהרין (מורביה), במשך כעשרים שנה. המהר"ל תיקן שם תקנות חשובות, וקיבצם בקונטרס 'קובץ תקנות הקהילות במעהרין'. בשנת של"ג חזר לפראג, ופתח שם 'בית ועד לחכמים', בו הרביץ תורה לתלמידים.

אחר י"א שנים בהן שהה בפראג, עבר המהר"ל לפוזנא, שם התגורר כארבע שנים, ואחר כך שב אל פראג המעטירה. בתקופה ההיא ביקש הקיסר רודולף השני, לפגוש ולשאוב מחכמתו.

זכה המהר"ל וששת חתניו היו לגדולי הדור, והם וצאצאיהם הרביצו תורה בישראל. בנו היחיד, הגאון רבי בצלאל חריף, היה ראש ישיבה בק"ק קעלין, ולמגינת לבו נפטר עליו בחייו, בשנת ש"ס.

המהר"ל חיבר ספרים רבים, מהם: 'גור אריה', 'גבורות ה', 'דרך החיים', ועוד רבים אחרים שנודעו בעמקותם. ב"ה אלול שס"ט נסתלקה נשמתו לשמי רום, כשהוא בן צ"ז שנים. מנוחתו כבוד בבית העלמין בפראג.

מוסר השכל

פיקחותו לא יאב תאליפו חכם
צפורה יוקר לאל לאל נוכרי.

עֲרָכִים לְשִׁלְחַן שֶׁבֶת

טְרִיבֵי

לילני האישה החשובה מרת דבורה פרומר עליה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריביה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

- א** איך קוראים למקום שבו מרכזים את התבואה?
- ב** איזו מצווה צריך לעשות עד ערב פסח, בשנה שלאחר הפרשת מעשר עני?
- ג** אסור להטות את המשפט לטובתו מתוך רחמים, ומי שעושה כך - ארוך. על מי מדובר?
- ד** מה לא יותיר בשדותינו הגוי שה' יביא לארצנו, אם לא נתנהג כראוי?
- ה** כשמשא אומר לעם להקשיב, באיזה ביטוי הוא משתמש?
- ו** מהן המילים הבאות לאחר "ארמי אובד אבי"?
- ז** ה' הביא את עם ישראל אל ארץ:
- ח** איך נקרא עוני קשה במיוחד, בו אין לאדם כלום משלו?
- ט** איך נקרא הסל בו מביאים את הביכורים?
- י** מילה נרדפת לפחדת':
- כ** איך נקרא המטע שבו גדלים הענבים?
- ל** למי צריך לתת מעשרות, חוץ מאשר לכהן?
- מ** מה נתן ה' למצרים כדי לגרום לפרעה להוציא אותנו ממצרים?
- נ** מילה נרדפת ל'נופלים בקרב', שמקורה היא בכך שהם נופלים כאילו יש בקרבם מגיפה:
- ס** מה אומרים החודש כלל עם ישראל - מתחילת החודש או ממוצאי השבת שקרובה לראש השנה?
- ע** איך נקרא מישוה שגזלו ממנו דברים?
- פ** מהדברים הללו צריך להביא ביכורים:
- צ** מה נחוש אם הגוי שנעבוד אותו לא ייתן לנו לשתות?
- ק** מה ה' שמע במצרים כאשר צעקנו אליו?
- ר** באיזה קול צריכים הלוויים לדבר עם העם?
- ש** איזה חג נקרא גם 'חג הביכורים'?
- ת** מי תאכל את הענבים בכרם שלנו, אם לא נשמע בקול ה'?

תשובות:

א | ארץ | ב | ארץ | ג | ארץ | ד | ארץ | ה | ארץ | ו | ארץ | ז | ארץ | ח | ארץ | ט | ארץ | י | ארץ | כ | ארץ | ל | ארץ | מ | ארץ | נ | ארץ | ס | ארץ | ע | ארץ | פ | ארץ | צ | ארץ | ק | ארץ | ר | ארץ | ש | ארץ | ת | ארץ

דיון מסביב לשלחן

הגרלה בשבת

שאלה

באחד מבתי הכנסת השכונתיים בארץ ביקשו לערוך הגרלה נושאת פרסים ללומדי 'אבות ובנים'. אחד המתפללים טען שאסור לעשות הגרלה בשבת כיון שהיא דומה ל'מקח וממכר' דבר שאסור בשבת. בשל כך הוחלט לבטל את ההגרלות. הילדים התקוממו וטענו שבכל בתי הכנסת נערכות הגרלות לילדים שלומדים. "למה שאנחנו נפסיד?" טענו הילדים לגבאים.

האם וכיצד ניתן לערוך את הגרלה בשבת אם בכלל?

תשובה

יש להבחין בין הגרלה שהזוכה בה מקבל חפץ, לבין הגרלה על תפקיד. הגרלה שהזוכה בה זוכה בחפץ - אסור לעשותה בשבת, ואפילו שהדבר נעשה לצורך מצווה, ואף שלא ניתן לעשותה מערב שבת. וביום טוב מותר לצורך מצווה, אם לא היה אפשר לעשותה מראש. טעם האיסור מבואר ברמב"ם (שבת כג, ז), משום דהוי כמקח וממכר, ומקח וממכר אסור בשבת בגזירת חז"ל, שמא יכתוב.

באשר להגרלה על תפקיד או זכות, כגון שמגרילים מי יאמר קדיש או מי יהיה שליח ציבור, הגרלה כזו מותרת בשבת, וכמו שהיו עושים בבית המקדש 'פייס' בין הכהנים, מי מהם יזכה בעבודות של קורבן התמיד.

אלא שגם גורל זה יש לעשותו בשינוי, על ידי פתיחת ספר ולא על ידי פתקים (משנה ברורה שכב, כד כה); כגון שיתן לכל ילד מספר, ויפתח את הספר והאות הראשונה שיראה, יהיה המספר בגימטריה שעלה בגורל.

ואומנם, ניתן לערוך בשבת גם גורל בו זוכים בחפץ, בשני תנאים: א. בערב שבת יעשו קניין בפרסים, לזכות הזוכים בהגרלה. וכיצד יזכו פרס למישהו לא ידוע? מכיון שהזוכה בהגרלה היא מכאן ולהבא, אמרינן שיש בריה' (קצות החושן, סא), דהיינו, שעל ידי הגורל יתברר שהפרס היה שייך לילד שזכה בו כבר בערב שבת, וממילא לא נעשה כאן מעשה זכיה וקניין בשבת.

ב. יעשו שינוי בצורת ההגרלה, ולא יערכו אותה על ידי כרטיסים, אלא כאמור על ידי פתיחת ספר (משנה ברורה שם, כד).

יש מקומות בהם מחלקים את פתקי ההגרלה בשבת, ועורכים את ההגרלה במוצאי שבת לאחר תפלת ערבית. ויש לדעת, שגם צורה זו מותרת בשבת רק בשני תנאים:

א. שימוש גם להיתור - כרטיסי ההגרלה הם 'מוקצה מחמת גופו', כמו כסף וכרטיסי אשראי, כיון שאין בהם שום תשמיש היתר בשבת. אפשר לפתור בעיה זו על ידי שידפסו עליהם פסוק או מאמר חז"ל [כגון על שבח לימוד התורה] שאז יש בהם שימוש מותר בשבת, ואינם מוקצה.

ב. שלא יהיה בהם מקום לכתוב את שם הילד, מחשש שמא יבואו לכתוב בהם בשבת. אלא, יהיה כתוב עליהם מספר, או שתמורת כל כרטיס יקבל הילד במוצאי שבת כרטיס הגרלה.

סכום

אסור לעשות הגרלה בשבת בצורה הרגילה, אלא בתנאי שיזכו לזוכים את הפרסים מערב שבת, וגם יעשו את ההגרלה בשינוי, כגון על ידי פתיחת ספר.

גם חלוקת כרטיסים להגרלה שתערך במוצאי שבת, היא בתנאי שיהיה מודפס על הכרטיס מאמר חז"ל וכדומה, וכן שלא יהיה בו מקום שצריך למלאוהו בכתובה.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

עֲרָכִים לִילָדִים

מאחורי הפתאק

לשם, לתפארת ולתהילה.

ביאור:

כבוד ושבח רב.

דוגמא:

"לשם, לתפארת ולתהילה לי לפגוש בך
ולשמוע את דבריך!"

מקור:

"ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהילה ולשם
ולתפארת ולהיותך עם קדש לה' אלוקיך כאשר דבר"
(דברים כו, יט).

"בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם כי אתן אתכם
לשם ולתהילה בכל עמי הארץ בשובי את שבותיכם
לעיניכם אמר ה'" (צפניה ג, כ).

"שמור חכור בדיבור אחד, השמיענו אל המיוחד, אדוני
אחד ושמו אחד, לשם ולתפארת ולתהילה"
(תפילת קבלת שבת).

פנייך לפרשת כי תבוא

"וְכָתַבְתָּ עַל הָאֲבָנִים אֶת כָּל
דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַיִּטֵּב"

(כו, ח)

הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע
בספרו הקדוש נעם אלימלך
כתב: השם יתברך אומר
למשה רבנו, כי יכתב את דברי
התוכחה והקלות דלהלן באפן
פזה, שיהיה
באר היטב - שידעו הצדיקים
והחכמים בדורות הבאים
לבארים ולפרשם לטובה...
מקאן רמז, שאכן יש בכחם
של הצדיקים לבאר את
התוכחות לטובה ולהפך את
הקלות לברכות...

תפלורת

א	א	ט	ן	ם	פ	ל	ס	ש	א
ח	ר	י	ע	כ	ג	ד	ש	ק	ר
ל	ב	ז	ך	ת	ו	כ	ר	ב	ל
צ	י	מ	נ	ה	ב	ב	ס	ז	ש
ק	כ	ר	א	ט	ת	ו	ם	פ	ל
ח	ו	י	ע	כ	ג	ד	ח	ד	ו
צ	ר	צ	ת	נ	ה	ב	ל	ד	ס
ז	י	ק	ר	ב	א	ט	ו	ב	ם
פ	ם	ל	ה	ב	ו	א	ב	ש	ק
ו	ת	ץ	ע	ג	ד	א	ב	ש	ק

כי תבוא | ביכורים | ארץ | זבת | חלב | דבש | ברכות

חינוך לפשוטו של מקרא

אלו 4 מילים רצופות חוזרות על עצמן
11 פעמים?

"ואמר כל העם אמן".

(כו, טו-טז)

אנה תפירוש רש"י

איך נקרא כאן המדבר לשון הרע?

"מכה רעהו בסתר".

(כו, כד)

חינוך מאוצר התורה

מהו שמו של מלך המשיח?

מנחם.

(סנהדרין פח)

לקראת שבת

ל"ט אבות מלאכה

מלאכת הצד

היכן היתה במשכן

צדו את האילים והתחשים, וכן את החלזון לעשות ממנו תכלת.

הגדרת מלאכת הצד

תפיסת בעל חי ושליטת חרותו.

לבית - אסור לסגור ולכלא אותה. גם אין לעמוד בפתח כדי שהחיה לא תוכל לצאת. אסור לשלח כלב- ציד שיתפס חיה, לא להעמיד מלפדת של עכברים, ולא לשלף דג מהאקוריום.

"אם זבוב מטפס על הרשת הפנימית של החלון, אסור לסגור את החלון ולמנע מהזבוב להכנס. נכנסה צפור? לא לסגור את החלון אלא אם קר לכם ואתם לא סוגרים במטרה לכלא את הצפור."

"ואם החיות רוצות לטרוף אותנו?" שאלו הילדים.

"אם הן רוצות ורודפות - מתר להרג. אבל הדבורה הזו סתם מתעופפת באויר, בכלל, איפה היא? כבר נעלמה! אז תמשיכו לשחק, ילדים נחמדים", סיים השכן והמשיך בדרך.

"אמא'לה, דבורה! מלח-מים, מלח-מים! הנה, היא מתקרבת. אולי אניח עליה כלי וכך היא לא תברח. רגע, מתר לעשות את זה? ובשבת?"

קופלה היתה נסער. הוא היה הראשון שהבחין בדבורה בחצר והזעיק את ילדי הבגן.

"תקצץ לה את הכנפים!"

"תתיו עליה חמר!"

"אני כבר מביא כוס להניח על הדבורה!"

הילדים היו מפחדים ומשלהבים גם יחד, עד שנגש אליהם הרב פהן השכן הישיש והרגיעם: "ילדים יקרים, אסור להפריע לבעלי חיים בשום צורה שהיא להיות חפשי משום מלאכת 'צד'. גם אם נכנסת חתולה או חיה אחרת

מצאו את 10 ההבדלים

קו קופלה: **03-3050-500** קופלה מחכה לכם... דברו אתו!

סוכות

חג לנשמה עם ערכים

מיום שני עד חמישי
י"ט-כ"ב תשרי (21-24.10.24)
מלון ציפורי בכפר חפץ חיים

הרצאות עם מיטב המרצים
הרב אהרון לוי | הרב דוד ברורמן
הרב יעקב אליצור | הרב ישי וליס

לפרטים **072-331-82-46**

מיועד לציבור שאינו שומר תורה ומצוות

פותחים שנה טובה בירושלים

סמינר משפחות רוחני וחוויתי

עם מיטב המרצים
הרב מיכאל לסרי // הרב זמיר כהן
הרב אהרון לוי // הרב איתי שמן // הרב דוד ברורמן

בנושאים
חינוך // משפחה הבית היהודי
העולם שמעבר // ועוד

26-28 בספטמבר / כ"ג-כ"ה אלול

לפרטים
072-3318245

מיועד לציבור שאינו שומר תורה ומצוות

אוזניות האזין ולהתחבק

לקו התוכן של ערכים

- מידע עדכני על פעילות ערכים
- הרצאות ותוכן ממיטב המרצים
- פרשת שבוע
- טיפ יומי

ועוד תכנים מרתקים

02-50-90-000

מחמאה

זו לא רק מרגרינה

טיפים ועצות בחיי הנישואין

חדרה

יום ראשון י"ט באלול (22.9)
בשעה 20:00
באולם בית הכנסת עזרת אחים
רח' הגבן 12 שכונת שמשון

**עם הרב חיים זאיד
והרב יעקב מלכה**

הכניסה חופשית | מיועד לגברים ונשים
אין כניסה מתחת גיל 18

ערכים אשכנז

היו מנויים והפיצו

072-330-35-80

ערכים אשכנז

במהדורה דיגיטלית

שלחו את המילה 'הצטרפות' לכתובת: alon@arachim.org